

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

**§ 85**

**Kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2027 talousarvioesitys sekä talousarvion yhteydessä käsiteltävät kuntalaisaloitteet ja nuorisovaltuuston aloite**

TRE:4306/02.02.01/2026

Valmistelija / lisätiedot:  
Savisaari Lauri

**Valmistelijan yhteystiedot**

Controller Vesa-Matti Kangas, puh. 050 566 4477, strategiacontroller  
Lotta Harsunen, puh. 040 0915 244, varhaiskasvatusjohtaja Elli Rasimus,  
puh. 050 523 7386 ja perusopetusjohtaja Ulla Ojalampi, puh. 050 428  
3044, etunimi.sukunimi@tampere.fi

**Lisätietoja päätöksestä**

Hallintosihteeri Leeni Herrala, puh. 040 801 6102, etunimi.  
sukunimi@tampere.fi

**Päätös**

Kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2027 talousarvioesitys  
hyväksyttiin.

Sivistyspalvelujen palvelualueen johtaja oikeutettiin tekemään  
talousarvioesitykseen teknisiä muutoksia.

Lisäksi lautakunta hyväksyi liitteenä esitetty lisäsopeutustoimenpiteet  
otettavaksi huomioon vuoden 2027 talousarvion jatkovalmistelussa.

Samalla hyväksyttiin lautakunnan lausunnot talousarvioesityksen  
yhteydessä käsiteltäviin kuntalaisaloitteisiin ja nuorisovaltuuston  
aloitteeseen. Lautakunnalle saapuneet vetoomukset merkittiin tiedoksi ja  
liitetään kokouksen pöytäkirjaan.

Liitteenä esitetyt lisäsopeutustoimenpiteet koskien hyväksyttiin:

Lautakunta edellyttää, että tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksen  
toteutumista tuetaan osana muuta koulutyötä. Tätä varten laaditaan  
kaupunkitasoinen pedagoginen ohjeistus, joka tukee opettajia  
materiaalien hyödyntämisessä ja taitojen suunnitelmallisessa  
toteuttamisessa osana koulun arkea.

Lautakunta edellyttää, että kielirikasteista saksan kielen opetusta  
toteutetaan jatkossakin säännöllisesti ja suunnitelmallisesti.

Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

**Päätösehdotus**

Kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2027 talousarvioesitys  
hyväksytään.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

Sivistyspalvelujen palvelualueen johtaja oikeutetaan tekemään talousarvioesitykseen teknisiä muutoksia.

Lisäksi lautakunta hyväksyy liitteenä esitetyt lisäsopeutustoimenpiteet otettavaksi huomioon vuoden 2027 talousarvion jatkovalmistelussa.

Samalla hyväksytään lautakunnan lausunnot talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltäviin kuntalaisaloitteisiin ja nuorisovaltuuston aloitteeseen. Lautakunnalle saapuneet vetoomukset merkitään tiedoksi ja liitetään kokouksen pöytäkirjaan.

### **Kokouskäsitely**

Asian esittelijä, johtaja Lauri Savisaari totesi asian käsittelyn alkaessa, että lautakunnan talousarvioesitykseen oli tehty tekninen korjaus maanantaina 7.9.2026. Korjaus koski talousarvioesityksen sivulla 3 tuloslaskelmataulukossa mainittuja henkilöstömenoja, eikä vaikuttanut talousarvioesityksen muuhun sisältöön. Esityslista liitteineen oli kuitenkin julkaistu tämän jälkeen uudelleen ja lautakuntaa tiedotettiin asiasta. Selvyyden vuoksi puheenjohtaja totesi korjatun talousarvioesityksen olevan asian käsittelyn pohjana.

Esittelijä Lauri Savisaari muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

Päätösehdotuksen neljättä virkettä korjataan siten, että siinä viitataan myös nuorisovaltuuston aloitteeseen, joka on samassa liitteessä kuin kuntalaisaloitteet. Virke muutetaan muotoon: "Samalla hyväksytään lautakunnan lausunnot talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltäviin kuntalaisaloitteisiin ja nuorisovaltuuston aloitteeseen." Vastaava korjaus tehdään myös tämän asian otsikkoon pöytäkirjalle.

Samalla esittelijä lisäsi päätösehdotukseen seuraavan virkkeen koskien lautakunnalle esityslistan julkaisun jälkeen saapuneita vetoomuksia: "Lautakunnalle saapuneet vetoomukset merkitään tiedoksi ja liitetään kokouksen pöytäkirjaan."

Puheenjohtaja totesi esittelijän muuttaman päätösehdotuksen olevan asian käsittelyn pohjana.

(Lautakunnalle saapuneet neljä saksankielistä opetusta koskevaa vetoomusta liitetään kokouksen pöytäkirjaan. Kaksi vetoomuksista on yksityishenkilöiden tekemiä ja ne sisältävät salassapidettäviä tietoja, minkä vuoksi niitä ei julkaista verkkoon. Näiden kahden vetoomuksen salassapidon peruste on: Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 24 §:n 1 momentin 32-kohta.)

Asian käsittelyn kuluessa kokouksen puheenjohtaja, apulaispormestari Anne-Mari Jussila teki seuraavan muutosehdotuksen päätösehdotukseen:

Päätösehdotukseen lisätään seuraavat tämän asian liitteinä esitetyt lisäsopeutustoimenpiteitä koskevat virkkeet:

"Lautakunta edellyttää, että tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksen toteutumista tuetaan osana muuta koulutyötä. Tätä varten laaditaan kaupunkitasoinen pedagoginen ohjeistus, joka tukee opettajia

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

materiaalien hyödyntämisessä ja taitojen suunnitelmallisessa toteuttamisessa osana koulun arkea."

"Lautakunta edellyttää, että kielirikasteista saksan kielen opetusta toteutetaan jatkossakin säännöllisesti ja suunnitelmallisesti."

Puheenjohtaja tiedusteli tekemiensä ehdotusten saamaa kannatusta ja totesi niiden tulleen hyväksytyiksi yksimielisesti.

### **Perustelut**

Kaupunginhallitus hyväksyi vuoden 2027 talousarviokehityksen 22.6.2026 § 232. Talousarviokehityksessä on päätetty talousarviovalmistelua sitova toimintayksiköiden toimintakate ja investointien yhteissumma, mikä perustuu toimintayksiköiden kanssa pidettyihin kehysneuvotteluihin ja pormestarin johtoryhmän linjauksiin.

Lähtökohdan vuoden 2027 talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelulle muodostavat kaupunginvaltuuston päätös talouden tasapaino-ohjelman periaatteista, Ilmari Nurmisen pormestariohjelma, kaupungin vuoden 2026 talousarvion toteumaennuste sekä vuosia 2027–2030 koskevat taloudelliset ennusteet.

Vuoden 2027 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Kasvatus- ja opetuslautakunnalle kohdistuu vuonna 2027 yhteensä 11 sitovaa toiminnan tavoitetta. Tavoitteissa painottuvat oppimistulosten ja lukutaidon parantaminen, liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen, kiusaamisen kokemuksen vähentäminen, sekä varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen muutoksen edistäminen.

Tampereen kaupungin vuoden 2026 talous on jäämässä talousarviota heikommaksi. Kesäkuun talouskatsauksen tilikauden tulosennuste on 60,5 milj. euroa alijäämäinen, mikä on 16,4 milj. euroa muutettua talousarviota heikompi. Kuntien talous on edelleen heikossa tilassa vuonna 2026 ja kuntatalouden lähivuosien näkymät ovat vaikeat. Tampereen talousnäkymiä varjostavat heikentyneet verotuloennusteet ja työttömyysturvamenojen voimakas kasvu. Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028–2030 taloussuunnitelman valmistelussa jatketaan talouden tasapainottamista.

Koko kaupungin vuoden 2027 talousarviokehityksessä tilikauden tulos on 46,5 milj. euroa alijäämäinen ja nettoinvestointien taso on 220,7 milj. euroa. Taloussuunnitelmakauden näkymä on verotulojen ja valtionosuuksien kasvusta ja suunnitelluista sopeuttamistavoitteista huolimatta merkittävästi alijäämäinen.

Vuoden 2027 talousarviokehityksessä on sitovaa lautakunnan toimintakate. Talousarviokehityksen mukaisesti Kasvatus- ja opetuslautakunnan toimintakatteen vuonna 2027 tulisi olla -436,0 miljoonaa euroa ja investoinnit 3,2 milj. euroa.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

Kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2027 talousarvioesityksessä on varauduttu kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutuksiin (8,1 milj. euroa) sekä uusien ja peruskorjattujen tilojen vuokratkustannuksiin (3,9 milj. euroa). Varhaiskasvatuksen arvioitua pienemmän volyymin vuoksi talousarviopohjan menoja on vähennetty kehyksessä 4,0 milj. euroa. Talousarvioesitykseen sisältyy lainsäädännön muutoksiin, palvelutarpeiden kasvuun sekä kustannustason nousuun liittyviä lisäyksiä (4,4 milj. euroa) sekä toiminnan tehostamis- ja sopeuttamistoimenpiteitä (4,2 milj. euroa). Talousarvioesitys sisältää vuonna 2025 päätetyn talousohjelman mukaisten sopeutustoimenpiteiden sekä yhteistoimintaneuvottelujen toimenpiteiden kustannussäästöt vuodelle 2027. Lautakunnan talousarvioesityksen sisältämät uudet sopeuttamistoimenpiteet (2,0 milj. euroa) on esitetty erillisenä liitteenä. Lisäksi valituista sopeuttamistoimenpiteistä on laadittu vaikutusten ennakoarvioinnit.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen talousarviossa suurimmat lisäykset liittyvät yksityisen varhaiskasvatuksen kustannustason kasvuun, palveluverkon muutosten myötä arvioituun laskennallisten lasten määrän kasvuun, henkilöstörakenteen uudistamiseen ja päiväkotien johtajuusrakenteiden vahvistamiseen. Esitetyt uudet sopeuttamistoimenpiteet liittyvät hankintojen tehostamiseen.

Perusopetuksen talousarviossa varaudutaan oppilasmäärän arvioituun kasvuun ja valmistavan opetuksen kasvavaan palvelutarpeeseen. Lisäksi talousarviossa on huomioitu oppilaskohtaisen tuen vahvistamiseen liittyvän lakimuutoksen edellyttämä resurssointi ja kuutosluokkalaisten tietokonehankintojen kustannukset. Talousarvioesitys sisältää useita säästötoimenpiteitä, mutta ryhmäkoot säilyvät ennallaan. Uudet sopeuttamistoimenpiteet liittyvät mm. opetusryhmien muodostamiseen, vuosiviikkotuntien vähentämiseen yhdellä tunnilla sekä ateria- ja kalustohankintojen tehostamiseen.

Kasvatus- ja opetuspalvelujen talousarvioesitys on laadittu 0,047 miljoonaa euroa kaupunginhallituksen kehyspääöstä suuremmaksi, mikä aiheutuu sivistyspalvelujen yhteisten toimintojen kustannusten tarkentumisesta kasvatus- ja opetuslautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan välillä. Talousarvioesityksen toimintatulot ovat 24,5 miljoonaa euroa, toimintamenot -460,5 miljoonaa euroa ja toimintakate -436,1 miljoonaa euroa. Nettomenojen kasvu on 7,8 miljoonaa euroa eli 1,8 % kuluvan vuoden muutettuun talousarvioon verrattuna. Investointimenot ovat -3,2 miljoonaa euroa.

Kaupunginhallitus linjasi 22.6.2026 kehyspääöksessään, että edelleen vaikeutuneen taloustilanteen vuoksi edellytetään, että kehyksen lisäksi etsitään lisätoimenpiteitä erityisesti hankinnoista, palvelualueiden menoista sekä konsernihallinnossa käynnissä olevista selvityksistä. Pormestarin johtoryhmä linjasi 4.8.2026, että kukin palvelualue valmistelee kehykseen sisältyvien toimenpiteiden lisäksi 1,0 milj. euron lisätoimenpide-esitykset ja konsernihallinto 0,2 milj. euron

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

lisätoimenpide-esityksen. Näiden yhteisvaikutus on 3,2 milj. euron tulosparannus talousarviokehukseen verrattuna. Lisätoimenpiteet käsitellään lautakunnissa erillisinä esityksinä. Niistä päätetään lautakunnissa erillisellä ponnella, ja lautakuntien esittämien toimenpiteiden kokonaisuutta käsitellään pormestarin talousarvioesityksessä.

Lisäksi pormestarin talousarvioesitys voi sisältää muitakin muutoksia lautakunnan talousarvioesitykseen verrattuna.

Tampereen kaupungin hallintosäännön (16.6.2026) 16 §:n 3 momentin 1) kohdan mukaisesti lautakunta päättää oman tehtäväalueensa osalta talousarvioesityksen, strategian toteutus- ja vuosisuunnitelmien sekä muiden toimintaa ohjaavien strategisten asiakirjojen hyväksymisestä.

### **Tiedoksi**

Lauri Savisaari, Elli Rasimus, Ulla Ojalampi, Jaana Hartman, Mika Vuori, Mikko Koskela, Vesa-Matti Kangas, Lotta Harsunen,  
taloussuunnittelu@tampere.fi

### **Liitteet**

- 1 Liite Kopla 8.9.2026 Kasvatus- ja opetuslautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2027 (teknisesti korjattu 7.9.2026)
- 2 Liite Kopla 8.9.2026 Talousarvioesityksen sisältämät uudet sopeutustoimenpiteet
- 3 Liite Kopla 8.9.2026 Esitettävät lisäsäästöt
- 4 Liite Kopla 8.9.2026 Tasapainottamistoimenpiteiden vaikutusten ennakoarvioinnit
- 5 Liite Kopla 8.9.2026 Talousarvion yhteydessä käsiteltävät kuntalaisaloitteet ja nuorisovaltuuston aloite
- 6 Liite Kopla 8.9.2026 TA-Vetoomus 3 (Tampereen Suomalais-Saksalainen yhdistys ym.)
- 7 Liite Kopla 8.9.2026 TA-Vetoomus 4 (Saksankielisen kasvatuksen tuki ry ym., henkilötietoja poistettu)

### **Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle**

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 15.9.2026 [www.tampere.fi](http://www.tampere.fi).

Päätös annettu tiedoksi sähköpostilla 15.9.2026.

Asia liitteineen (ilman henkilötietoja) on katsottavissa kaupungin verkkosivuilla [www.tampere.fi](http://www.tampere.fi). Pyydettyessä ote toimitetaan liitteineen.

Tampere  
15.09.2026

Leeni Herrala  
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

## **Muutoksenhakukielto**

§85

## **Muutoksenhakukielto**

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)